

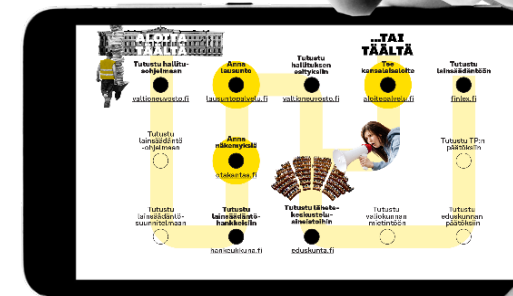
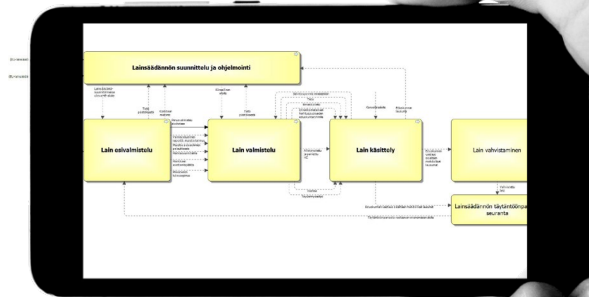
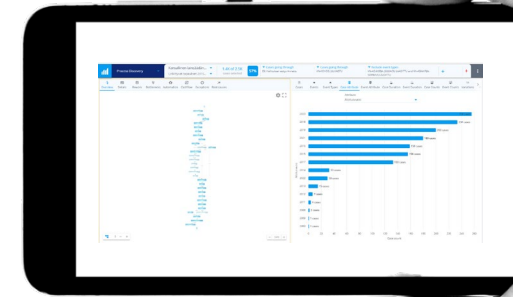
Data johtamisen välineenä

Lea Konttinen, johtava asiantuntija, Sitra
5.5.2023

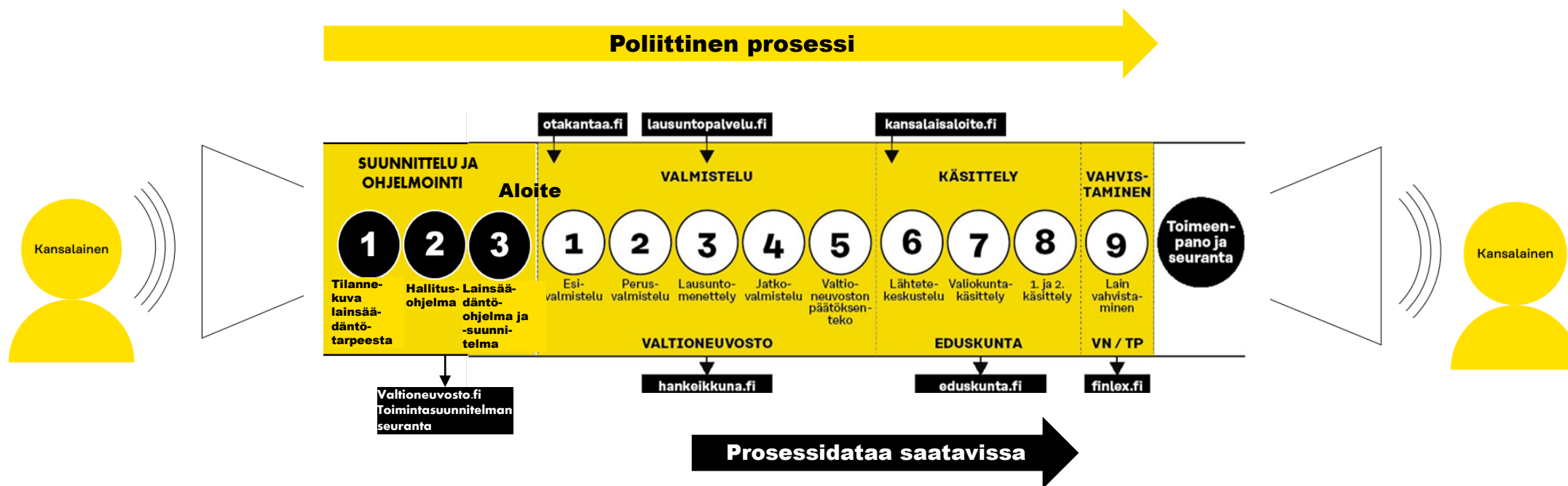

SITRA

**Entä jos lain säätämisen etenemistä
voisi seurata kuin postipakettia?**

Toimivan oikeusvaltion ja vakaan demokratian keskiössä lainsäädäntöprosessi

- Lainsäädäntö on valtiollisen päätöksenteon (eduskunta, valtioneuvosto, tasavallan presidentti) keskeisin tehtävä ja merkittävin yhteiskunnallinen ohjausmekanismi. Avoimuuden ja läpinäkyvyyden vaatimus korostuu.

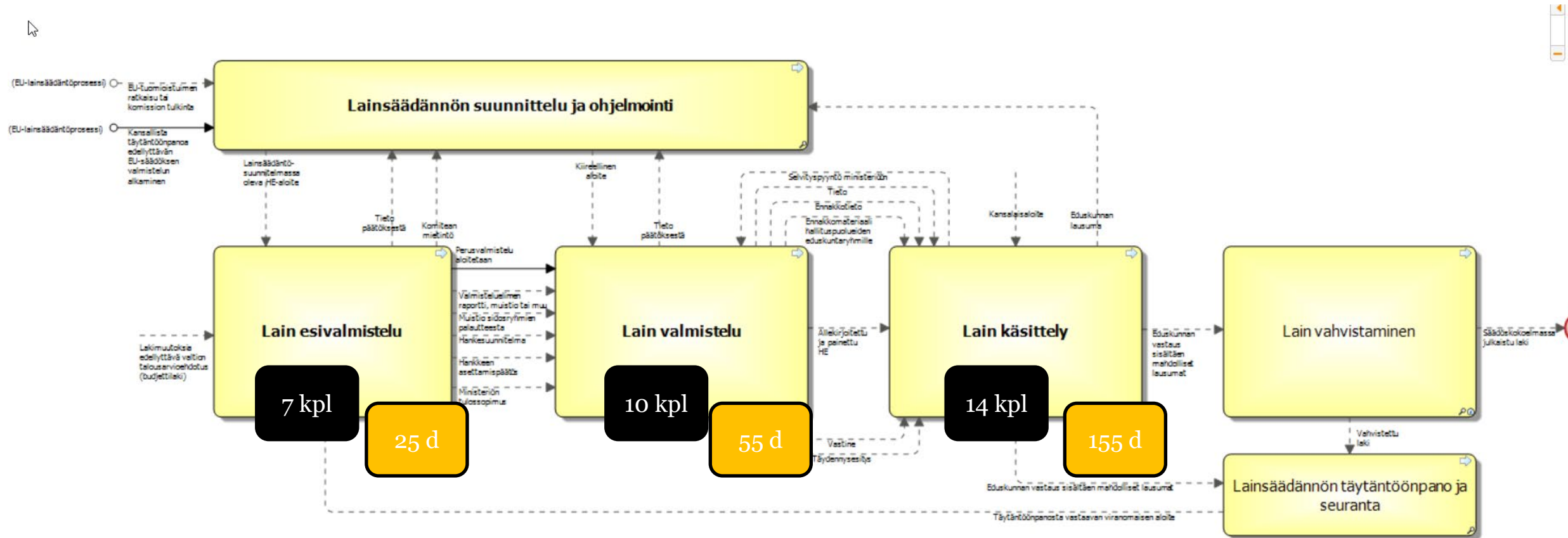
1) Datan avulla voidaan vahvistaa tiedolla johtamista ja parantaa tehokkuutta valtionhallinnossa

Laadukkaan lainsäädännön ja tehokkaan päätöksenteon tueksi vahvistetaan tiedolla johtamista ottamalla käyttöön **raportointi – ja analysointiohjausjärjestelmä** valtionhallinnossa [VN+EK]

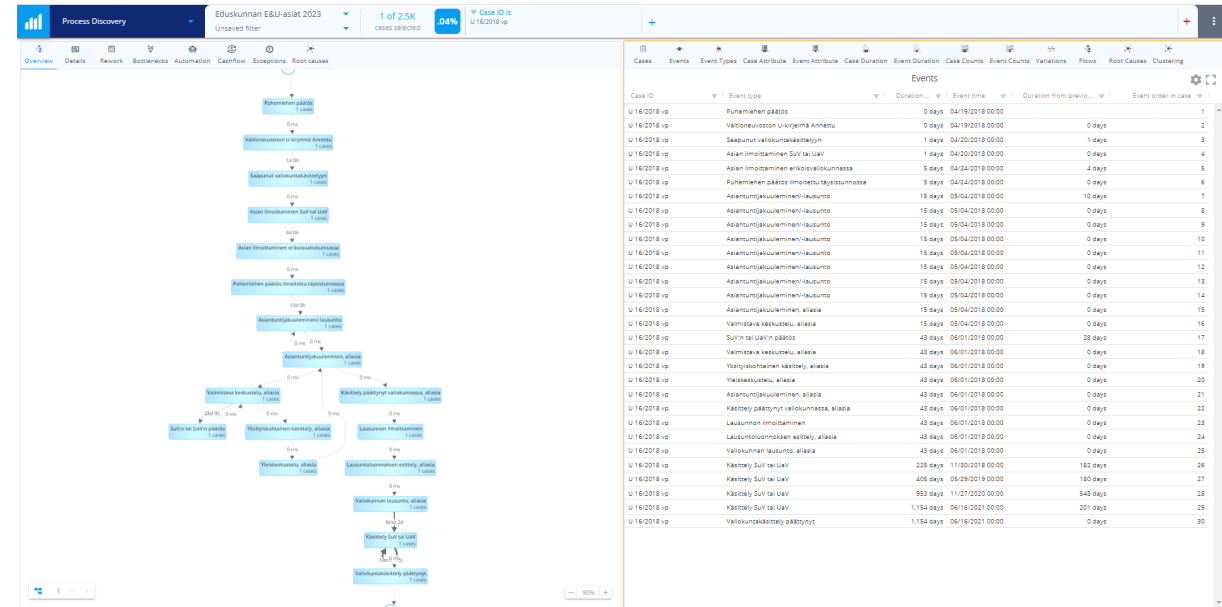
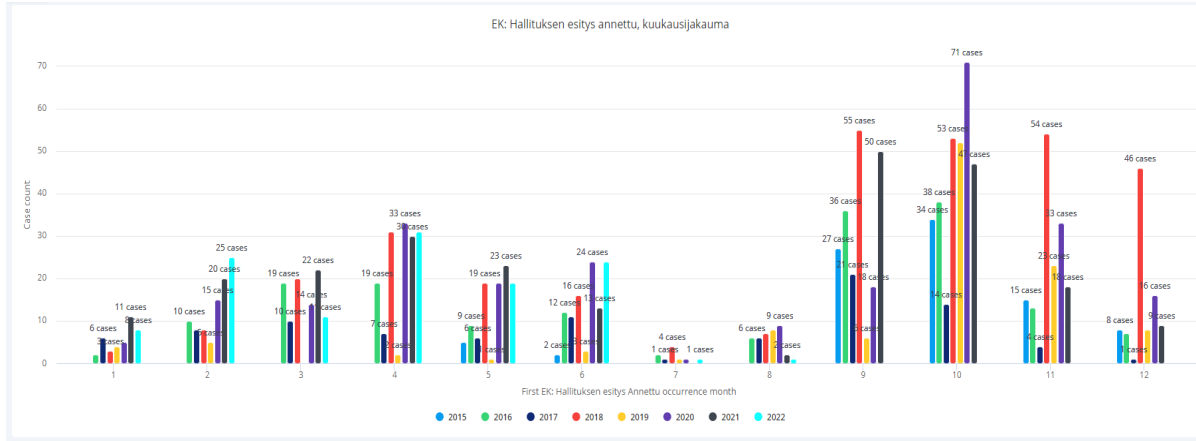
Reaaliaikaisen koko lainsäädäntöprosessia koskeva raportointi- ja prosessilouhintatyökalun käyttöönotto mahdollistaa koko lainsäädäntöprosessin analysoinnin ja visualisoinnin. Se helpottaa prosessin eri vaiheiden seurattavuutta, ohjaamista ja johtamista. Lainsäädäntöprosessin seuranta ja aineistot eivät olisi pelkästään organisaatiolähtöisesti toteutettu, vaan koko lainsäädäntöprosessin ja sen eri vaiheiden seuranta ja osallistuminen olisi mahdollista, jo valmisteluvaiheesta alkaen. Tämä edellyttäisi mm. prosessidatan yhdistettävyyttä sekä valtioneuvoston ja eduskunnan yhteistä prosessitunnusta lainsäädäntöhankkeille sekä lainsäädäntöprosessiin liittyvän datamäärittelyjen yhtenäistämistä. Myös EU-asioiden valmistelu tulisi avata Hankeikkunaan. Työkalun käyttöönottoon tukee data-analytiikan vahvistamista ministeriöissä.

Prosessin eri vaiheisiin on mahdollista liittää datan pohjalta esimerkiksi kappalemääriä ja läpimenoaikoja koskevia tietoja

Reaaliaikainen data ja datan visualisointi tukee myös ennakointia ja analysointia

Esimerkkihahmotelma lainsäädäntöhankkeiden koontinäköymästä

Esityksen antovuosi

2022

Esityksen
antokuukausi

Lokakuu

Käynnissä olevia
lainsäädäntöhankkeita

186

Hallituksen ohjelmaan
liittyviä käynnissä olevia
hankkeita

76

Käsittelyssä olevat EU-
asioita

38

Suunniteltuja

20

Perus-
valmistelussa

20

Lausunto-
kierroksella

20

Jatko
valmistelussa

10

Toimitettu
eduskuntaan

10

Valiokunta-
käsittelyssä

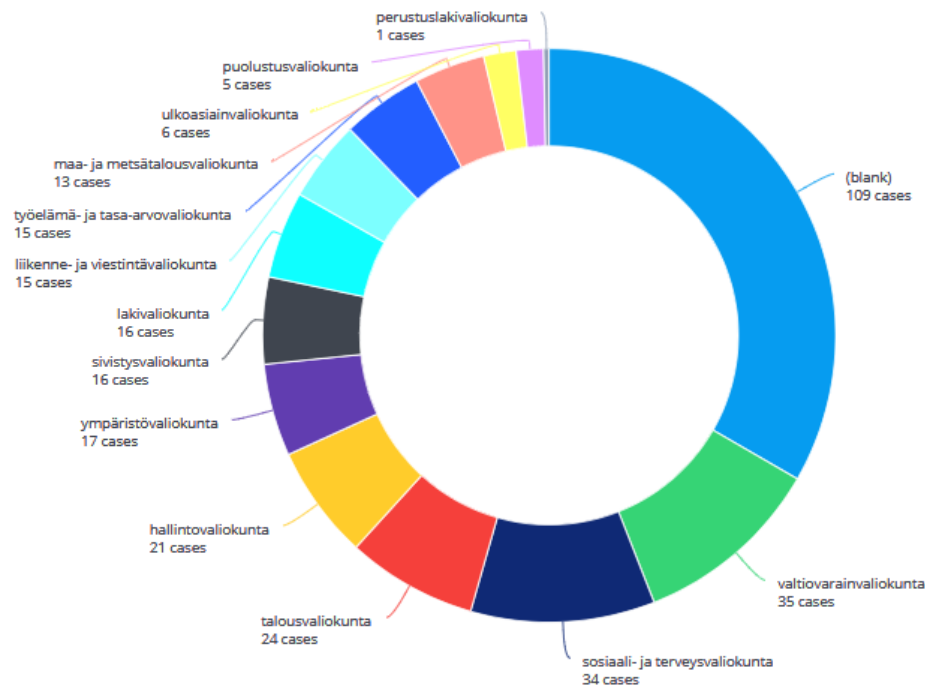
10

Eduskunnan
päättöksenteossa

10

Vahvistettu

10

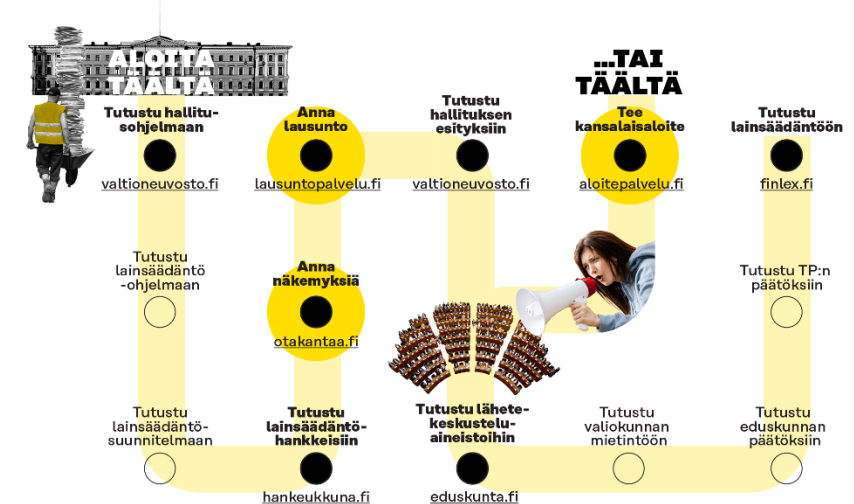

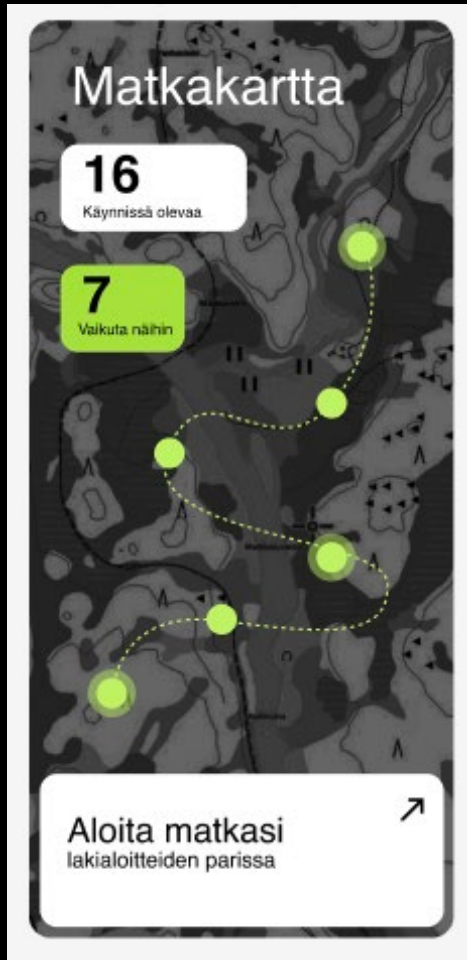
2) Datan avulla voidaan lisätä lainsäädännön valmistelun ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä seurattavuutta luomalla **uusi demokratiapalvelu**

Tuetaan demokratian toimivuutta kokoamalla julkishallinnon tarjoamat, kansalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia tarjoavat erilliset palvelut yhdeksi **vuorovaikutteiseksi demokratiapalveluksi**.

Demokratiapalveluita kehitetään kokoamalla ja yhdistämällä olemassa olevat palvelut yhteen. Uusi demokratiapalvelu (demokratia.fi 2.0) mahdollistaisi ihmisten osallistumisen yhteisten asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon nykyistä paremmin ja helpottaisi palvelujen löydettävyyttä.

Palvelun avulla mm. lakien valmistelun ja säätämisen seuraaminen kenelle tahansa helpottuu. Käyttäjälähtöinen palvelu tarjoaisi sekä tietoa että proaktiivisesti vaikuttamisen paikkoja käyttäjäprofiilin perusteella. Samalla hallinto ja päätöksentekijät saisivat tietoa kansalaismielipiteestä, jo varhaisessa vaiheessa.

Lain kulku polulla - Data mahdollistaa myös prosessien seuranta- ja osallistumispalvelun kansalaisille

- Palvelu tarjoaa visuaalisen käyttöliittymän lainvalmisteluprosessiin
- Polkumainen visualisointi näyttää pisteet, joiden kautta prosessi kulkee, ja korostaa niissä ajankohtaiset tilaisuudet seurata ja osallistua
 - Polkua voi tarkastella kahdella tasolla: yksittäisen lain matkana tai koko hallitusohjelman toteutumisena
 - Pisteet kartalla (“asemat” tai “kylät”) tarjoavat mahdollisuuden porautua tietoon tai eri tahojen toimintaan
 - Pisteitä voivat olla esim. ministeriön valmisteleva työryhmä, lausunnot tai valiokuntatyöskentely. Käyttäjä voi seurata tiettyä pistettä (esim. lähetekeskustelu eduskunnassa), ja mm. nähdä mitkä esitykset ovat kyseisessä pisteessä aktiivisina
 - Polkumainen malli antaa mahdollisuuden poiketa tai palata pisteiden välillä
- Vastaa tarpeeseen:
 - Saan selkeän kuva siitä, kuinka lain säätäminen etenee

3) Datan hyödyntämistä tukisi lainsäädäntöprosessin kehittämishanke valtioneuvoston ja eduskunnan välillä.

Hankkeen tavoitteena on yhtenäistää datamäärittelyjä ja datan laatua, tehdä päätöksenteosta ja tietojärjestelmien sisällöistä läpinäkyvämpää, mahdollistaa prosessin johtamisen jatkuva kehittäminen sekä parantaa kansalaisten mahdollisuuksia seurata ja osallistua lain kehityskulkuun. Osana hanketta avataan EU-asioiden valmistelu Hankeikkunaan, samalla tavalla kuin kansallisen lainsäädännön valmistelu.

Johtopäätöksiä

1

Vaikka Suomi on demokratian mallimaa, on monissa maissa käytössä Suomea kehittyneempiä seurannan työkaluja.

2

Suomi on kansallisen lainsäädännön valmistelun avoimuudessa edistyksellinen. Asioiden käsittelytiedot valtioneuvostosta ja eduskunnasta on avoimena datana.

3

EU-asioiden valmistelun osalta Suomi on suljettu. EU-asioista dokumentteja eikä käsittelytietoja ei ole hankeikkunassa. EU-asioita (E-kirje ja U-kirjelmä) käsittelevät dokumentit eduskunnassa avoimia.

4

Parhaiden seuranta- ja johtamistyökalujen perustana ovat **yhtenäiset, koneluettavat, linkitetyt ja avoimet tietoineistot.**

5

Sama prosessidata tukee lainsäädäntötyön johtamista, kansanedustajien työtä ja kansalaisten osallistumista.

Mitä prosessidata mahdollistaa Suomelle?

1

Vaikka Suomi on lainsäädäntöprosessin avoimuudessa ja seurattavuudessa monia maita edellä, voi **Suomi ottaa mallia yksittäisistä työkaluista esim. Virosta.**

2

Ainoastaan **EU:ssa on** yhdistetty eri toimijoiden dataa ja luotu eri organisaatioita yhdistävä **Junat Kartalla -työkalu**.

3

Ranskassa luotu erillinen hallituksen **vaikuttavuussivusto**, joka perustuu politiikan vaikutuksiin maakunnittain ja kunnittain.

4

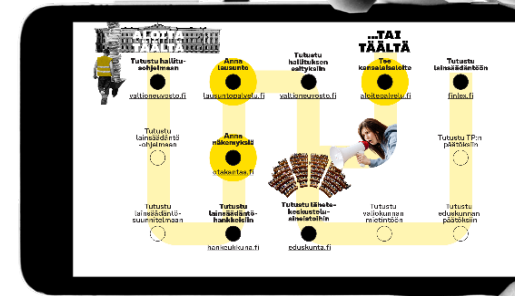
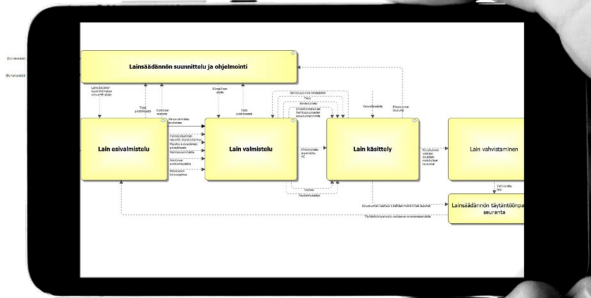
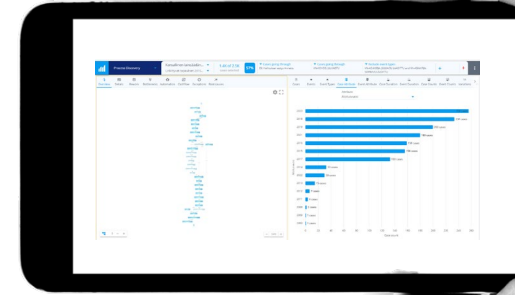
Kanadassa ministeriöiden tulos- ja vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen on raportoitu **graafisesti ja yksityiskohtaisesti**, linkitettyinä suoraan hallituksen toimintaan.

5

Suomella on mahdollisuus toimia **kansainvälisenä edelläkävijänä** edistämällä valtioneuvoston ja eduskunnan tietojärjestelmien yhteensopivuutta ja datan yhdistettävyyttä.

Datan hyödyt

Päätöksenteon laatua ja vaikuttavuutta voidaan parantaa datalla. Tämä helpottaa ja tehostaa sekä päättäjien että virkahenkilöiden työtä.

Kiitos!

Lisätietoa:

www.sitra.fi/aiheet/uudistuva-paatoksenteko/

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**